

УДК 811.411.21'276.3-053.6

“МОВА RUŠNA” ЯК СКЛАДОВА АРАБСЬКОЇ МОЛОДІЖНОЇ СУБКУЛЬТУРИ

Юлія Заза

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра сходознавства імені професора Ярослава Дашкевича,
вул. Університетська, 1, ауд. 239, Львів, Україна, 79000
тел.: (+38032) 239 47 04*

Описано мову rušna як арабський молодіжний сленг: походження назви, час виникнення, типові представники, ставлення соціуму. Дано пояснення її найуживаніших лексичних елементів із тлумаченням їхнього походження арабськими мовознавцями.

Ключові слова: жаргон, сленг, молодіжне мовлення, соціальні групи.

*Juvenes plura loquuntur, senes utiliora.
Молоді говорять більше, старі – змістовніше.
(Латинський афоризм)*

Шанобливе і трепетне ставлення до своєї мови арабів загалом і арабських теологів та філологів зокрема здавна є загальновідомим, адже, на думку Ібн Джинні, “усі носії арабської мови вже є граматистами, хоча і не усвідомлюють цього” [6, с. 140]. Це “занадто серйозне” ставлення до своєї мови, що унеможливило прийняття і визнання інших мовних субкодів, стилістично-знижених порівняно із літературною мовою певною мірою притаманне й українцям. Як пише Леся Ставицька, “метафора, що її вжила Стефанія Андрусів: українська мова – важкохвора людина, опосередковує ідею тієї лінгвальної неповноцінності, яка пов’язана з браком метафізичної радості, гри та задоволення від мови у мовному існуванні українського етносу ... страх за мову, відповідальність за неї породили особливий жертвовно-месіянський комплекс у «правильних» мовців і надмірну серйозність, особливу цнотливість нашої мови – цнотливість підстаркуватої панночки, до якої «...ніхто не залицявся, не жартував...» [7, с. 12]. Наведені слова Лесі Ставицької та Стефанії Андрусів з успіхом можна екстраполювати й на арабську мовну ситуацію з її пріоритетом традиційних ісламських догм й апіорним негативним сприйняттям західної культури, в тому числі запозичених молодіжних субкультур. Природне бажання арабської молоді до небанальності, новизни, експресивності вилилося у молодіжний арабський сленг – لغة الروشنة мову rušna (далі МР). Пропонуємо ознайомитися зі специфікою цього молодіжного сленгу арабської молоді як особливої семіотичної системи – частини арабської молодіжної субкультури,

описати її деякі “дискурсивні новоутвори” [2, с. 6]; увагу буде зосереджено й на причинах виникнення і сфері поширення цієї нової семіотичної системи.

Молодіжний єгипетський жаргон є предметом обговорення арабських мовознавців, соціологів, психологів, теологів [10; 13], адже жаргонний лексикон – це семіосфера як концентрат соціокультурного, духовного, психологічного клімату арабської молоді. МР, за словами Шейха ар-Рабіа, яку він описав зокрема у своїй статті “Мова *tušna*... Молодь і атмосфера”: “...деяка молодь спілкується між собою дивною новою мовою: не арабською, не англійською, не індійською, зрештою, ця мова не належить жодній країні світу. Це особливий молодіжний тезаурус, незрозумілий старшому поколінню” [10]. *tushna* – це невідомий і таємний світ, молодь *tušna* – нова генерація, одночасно близька й далека нам. Близька, тому що молодь є основним дієздатним прошарком населення – це студенти, школярі старших класів, люди мистецтва та інші. Далека, оскільки ця молодь користується таємною і незрозумілою для інших мовою. І хоча вони ніби і спілкуються словами арабських діалектів, все одно ця мова залишається таємницею для інших членів арабського соціуму [13].

Як бачимо, в арабській сучасній комунікації існує проблема наявності нових страт у мовній стратифікації, які хоча й визнають арабські мовознавці (Мохаммад Ауд, шейх ар-Рабіа, Гуда Казаа), проте висловлюють вкрай негативне ставлення до нової молодіжної мови, МР. Зупинимося докладніше на походженні назви *tušna*. Термін *tušna* як ‘гнучкість, динамічність’ є антонімом до терміна *التثنية*, що означає ‘стійкість і класичність’. Як зауважив дослідник Мохаммад Ауд, “*tushna* – це модний термін, що належить сфері розмовного мовлення, арабським вулицям. Слово *الروشنه* *tušna*, найвірогідніше, пов’язане зі словом *الروشه* *tušah*, що в арабській медичній термінології означає «нервові тіки, що полягають у надмірних нервових рухах, тобто ‘посіпуваннях’». Проте існує й інше пояснення етимології слова *tušna*. Згідно з цією версією, термін *tušna* винайшли *كشاش\هواة الحمام* так звані “голубярі” – ті, що розводять голубів на дахах будинків. Представники цього соціолекту таким терміном називають нервові, динамічні посіпування ший у голубів, що можуть призвести до загибелі птаха. Саме з цього середовища *كشاش\هواة الحمام* – із голуб’ятень, і походить назва мови *tušna*” [13].

Не можемо оминути ще один цікавий факт про *كشاش الحمام* ‘голубярів’, який, можливо, пов’язаний із назвою молодіжного сленгу. Чоловіки-представники цієї професії (а ця професія-хобі є винятково чоловічою) не можуть свідчити в суді, тому що мають славу брехунів, словам яких ніхто не вірить, адже часто вони видають чужих голубів за своїх. Отже, назва молодіжного сленгу *мова tušna* за припущенням виникла у середовищі відомих брехунів – людей, які розводять голубів – і вже звідти перенеслася на арабські вулиці.

Як зазначає д. Гуда аль-Казаа, мова *tušna* – “це мова сучасних арабських вулиць, арабських студентів, що протиставлена літературній арабській мові зокрема та ісламській культурі загалом. Це величезна проблема – ізоляція молоді від арабської ісламської культури за допомогою дивної мови, адже майже уся арабська молодь є *matrušna* – тобто захоплена цією мовою” [11].

Ознакою належності до молоді *ṭuṣṣā* – شباب الروشنة є не лише спеціальний молодіжний сленг; це складова молодіжної прозахідної субкультури як стилю поведінки, одягу, тощо. Цікаво, що більшість інтернет-контенту на тему МР описують хлопців, а не дівчат. Тому можна припустити, що основними носіями субкультури, а, відповідно, і МР, є молоді хлопці, так звані “мовні хулігани”, як їх описують арабські мовознавці. Арабська наукова думка здебільшого вважає МР негативною тенденцією арабської культури [12], чинником, що руйнує суспільні, релігійні та культурні традиції [10], хворобою арабського суспільства, яку потрібно негайно лікувати [11]. Постійне спілкування МР призвело до того, що єгипетські студенти не здатні вивчити і запам’ятати елементарні граматичні теми, їхнє літературне мовлення вражає своєю безграмотністю [14]. Нейтральне ставлення до молодіжного діалекту є нетиповим. На думку арабського мовознавця, професора у галузі масової комунікації, Сафута аль-Алема, “поява у молоді нової мови لغة جديدة є природним явищем, що повторюється час від часу і свідчить передовсім про їхній конфлікт зі старшим поколінням і бажанням ізольоватись” [14]. Не вбачає загрози в арабському молодіжному сленгу і дослідниця Амаль Магді: “...нічого страшного немає у тому, що єгипетська молодь користується у спілкуванні з друзями сленгом, я сама інколи користуюся МР, щоб бути ближчою до університетської молоді” [14].

Проте думка самої єгипетської молоді, зокрема дівчат, про субкультуру *ṭuṣṣā* є зовсім протилежною. На арабських молодіжних форумах на питання: *чи подобаються вам хлопці-ṭuṣṣā? як виглядає хлопець-ṭuṣṣā?* арабські дівчата за свідчили свою прихильність до цієї субкультури і до її представників-хлопців зокрема. Це й не дивно, адже у підлітковому, юному віці майже у всіх культурах ідеалами дівочих мрій є так звані “антигерої”, суспільні бунтівники, неформали як носії нової, свіжої, “просунутої” культурної течії. Саме такими “мовними і культурними хуліганами” арабський соціум вважає представників субкультури *ṭuṣṣā*. Ось як описують типового شباب الروشنة арабські дівчата на форумах¹:

هو ذكي يعرف وقت الضحك امتي يكون، ووقت الجد امتي يكون يكون شهيم وزلمى و
ابضاي تكون عنده النخوة والشجاعة والرجولة ويكون طيب وحنون يخاف عليا اكثر من اي شئي ثاني
و بيهتم بسمعتي وما يكون
مصلحي ، و يكون محترم يعرف حدوده كويس ولا يتعدى حدوده اما الشكل والماديات فهي مو مهمه
كثير ، يعني يكون وسط
متوسط في شكله وفي غناه وحتى لو كان فقير وكانت فيه جميع الصفات التي ذكرتها في البدايه رح
يكون الانسان اللي بتمناه ،
المصاري او الفلوس بتروح وبتجي.

‘Він розумний, знає, коли жартувати, а коли бути серйозним. Благородний, мужній, хоробрий, справжній чоловік. Він добрий, милосердний; вміє про тебе піклуватися, не корисливий, поважна людина, добре знає межі припустимого і ніколи їх не переступає, щодо його вигляду і статків, – то це не так важливо, – це означає, що він середній (поміркований) у його зовнішньому вигляді й у

¹ Текст подаємо в оригінальному вигляді. – Ю. З.

матеріальних статках. І навіть якщо би він був бідний при всіх його якостях, які я назвала, я би все одно його хотіла, адже гроші сьогодні є, а завтра немає.

А ось як виглядає типовий شاب الروشنة ‘хлопець ḡuṣṣa – цей “мужній, хоробрий” об’єкт дівочих мрій приміром у арабських мемах:

Як видно з ілюстрації, типовий شاب روش ‘хлопець руш’ має виглядати приблизно так:

1. Зачіска: осине гніздо.
2. Сонцезахисні окуляри вночі.
3. Система Bluetooth у вухах під час керування мотоциклом.
4. iPod із поганими зарубіжними піснями.
5. Труси-боксерки у клітинку.
6. Спущені джинси.
7. Сандали Slipper.

Отже, зовнішній вигляд типового представника молодіжної течії ḡuṣṣa демонструє його відверте прозахідне спрямування. Дійсно, як зазначає д. Гуда аль-Казаа’ (Йорданія), згідно з соціолінгвістичними дослідженнями, понад 65 % арабської молоді хочуть емігрувати, бо не впевнені у своєму майбутньому [11]. А оскільки ставлення арабської культури до Заходу традиційно було й залишається

негативним, то зрозумілим є і засудження МР як молодіжного сленгу прозахідного спрямування.

Арабська субкультура *ḡiṣṣā* свідчить про глобалізаційні процеси, що завдяки віртуальним засобам спілкування, всесвітнім соціальним мережам одночасно об'єднують сучасний світ, проте “роз'єднують” арабський. Арабська молодь у її прозахідному спрямуванні не є оригінальною, наприклад, і в Україні більшість представлених молодіжних субкультур мають переважно західне (західноєвропейське – прєппі, американське походження – актуальні зараз хіпстери, популярні декілька років тому готи, емо; baby-doll або Barby-style). Щодо останньої субкультури, популярної серед дівчат (представниць якої можна зустріти і в арабських “європеїзованих” країнах, наприклад, Лівані), то в американській субкультурі baby-doll простежується японське походження – дуже популярна у Японії дівоча “лялькова”, інфантильна субкультура *kawaii* ‘милий’. Як і будь-яка інша глобальна молодіжна субкультура, *ḡiṣṣā* має свої ідентифікатори в одязі, поведінці, стилі життя та мовленні, у якому поєднані як типова, “впізнана” молодіжна лексика, характерна для представників міжнародних молодіжних субкультур (це стосується, головню, англійських запозичень у МР²), так і національно-специфічні комунікативні особливості, притаманні МР.

Як бачимо, МР є новим функціональним стилем арабської мови, представленим молодіжним вуличним сленгом як частиною прозахідного спрямування арабської молоді, що викликає збурення арабського суспільства, адже молодь *ḡiṣṣā* спілкується сленгом – “сумішшю” запозичень, що демонструють її лояльність до Заходу, різного роду соціолектів, професійної термінології і, навіть, кримінального жаргону. Усе це свідчить про бажання арабської молоді, з одного боку, не бути такими, як більшість “цнотливого” арабського суспільства, порушити межі дозволеного і таким способом розширити їх, а з іншого – стати наближеними до західної молоді, демократичної у своїх смаках, поведінці й мовленні. Тому цілком природним є те, що субкультура, зокрема, мова *ḡiṣṣā* викликає протест арабських мовознавців, педагогів, теологів, соціологів, адже це порушує традиційний і непохитний для арабського суспільства аксіологічний вектор: Схід – добро, Захід – зло.

Більшість арабських мовознавців називають цей молодіжний сленг мовою, проте деякі, наприклад, Ібтігал Ідріс – молодіжним жаргоном: “*ḡiṣṣā* та *ḡandūq* (жаргон) – нові мови, поширені серед молоді” [9]. З огляду публікацій, присвячених мові/жаргону *ḡiṣṣā* впливає, що серед поглядів арабських мовознавців стосовно нового мовного субкоду як функціонального стилю, наближеного до *plain colloquial* як розмовної арабської мови (згідно з термінологією ізраїльського семітолога Г. Бланка [8, с. 48]), немає послідовності. До прикладу, Ібтігаль Ідріс спершу вважає єгипетський молодіжний сленг *ḡiṣṣā* *الجارغون, الرانوق* – жаргоном, проте далі вже говорить про нову молодіжну мову, акцентуючи на соціальній

² Описові іноземних запозичень в арабському молодіжному мовленні буде присвячено окреме дослідження. – Ю. З.

функції останньої: “мова – це основний засіб зв’язку між членами соціуму, що віддзеркалює культурний стан суспільства загалом і деяких його членів зокрема. Наша особливість як східних народів полягає у тому, що ми говоримо літературною та розмовною арабською мовою, витoki могутності й величі якої беруть свій початок із зіслання нею благословенного Корану. Тому збереження, захист і піклування про чистоту арабської мови – справа необхідна і важлива для усіх нас. Але останнім часом арабській мові загрожує розповсюдження молодіжних мов «لغة الروشنة» «أو – *tušna*, «الرائدوق» ‘жаргону’ або мови «الشات» ‘чатів’» [9].

Серед припущень про час походження МР Ібтігаль Ідріс [9] називає 1984 рік, коли деякі французькі автори у своїх книжках, наприклад, “Модні течії. Керівництво для батьків” почали використовувати молодіжний сленг. Це підхопила і почала використовувати й арабська молодь. Інші дослідники, наприклад, Лейла Абд аль-Маджід [14] та Халед Уалід Махмуд [12], поділяють думку про те, що поштовхом для розповсюдження МР слугували соціальні мережі, які جعل العالم قرية صغيرة ‘перетворили світ на маленьке село’; існує й така версія, яку озвучує зокрема Мохаммад Ауд, що МР була таємною мовою, засобом арабської молоді ввести в оману, заплутати владу під час колонізації арабських країн [14]. На переконання Мохаммада Аббаса Нур ад-Діна, “...створення молоддю своєї «власної мови» – це засіб «охорони» свого середовища, куди дорослим вхід заборонено” [14].

Якщо в моді зі світу “речей та ідей” існує окремий “клан” професійних творців моди (дизайнери, модельєри) та її пропагандистів і демонстраторів (зірки кіно, телебачення, шоу-бізнесу, спорту, політична еліта), то у мовній моді (молодіжній зокрема. – Ю. З.) такого прошарку немає. Заведено вважати, що взірцем для наслідування у розмовній мові є мовлення, мовні смаки й уподобання певних соціальних груп [1, с. 23]. Під таким ракурсом погляньмо, як пояснюють походження деяких лексичних елементів арабського молодіжного жаргонного вокабуляру арабські мовознавці. Зупинимось докладніше й на тому, із яких соціальних сфер походить МР, а також розглянемо її найтипівіші, “впізнавані” лексичні елементи.

За словами Мохаммада Ауда [13], серед найтипівіших виразів МР є, наприклад, فورتیکة *ḡarṇa*. Якщо хлопець хоче сказати дівчині: أنت جميلة جدا: ‘ти дуже гарна’, то скаже موزة فورتیکة طحن. Щодо слова طحن ‘борошно’, що означає у МР ‘дуже, сильно’, то воно, очевидно, потрапило до МР через термінологію мельників та пекарів, де означало ступінь помолу зерна у борошно: “сильніше, дужче” (змолоти). طحن може входити й до складу інших виразів: حنافة طحن ‘сильна бійка’, إمتحان طحن ‘складний екзамен’.

³ Віртуальному аналогу арабського молодіжного сленгу буде присвячено окреме дослідження. – Ю. З.

⁴ Згадаймо, що МР є молодіжним сленгом, незрозумілим іншим представникам арабської культури. Тому для більшості ці та інші вирази є набором знайомих та не зовсім слів. Наприклад, “дуже гарна” мовою *tušna* звучить для “невтаємничених” як ‘furtika’ “борошно, банан”. Тому буквальний переклад лексем, що входять до складу виразів МР вважаємо недоцільним.

Так МР хлопець може описати погану дівчину الفتاة سيئة السمعة ‘поганої репутації за допомогою виразу: 4 نظام. Цей “прозахідний” вираз є полікодовим, адже містить сполучення літер і цифри 4, яка до того ж має значення англійського прийменника for ‘для’. Мохаммад Ауд [13] так пояснює цей вислів: “природним є те, коли дівчина має одного хлопця, але та, котру описують 4 نظام є поганої поведінки, тому що зустрічається і з одним, і з другим, і з третім. Цей вислів походить із термінології “електронщиків”, майстрів по ремонту телевізорів, які так називають багатосистемний телевізор. З’ясування походження цього виразу дає змогу простежити метафору: *телевізор для багатьох систем – дівчина для багатьох хлопців*.

Вираз, пов’язаний із телевізором, що характеризує дівчину, автору (– Ю. З.) доводилося чути в діалекті, зокрема сирійському ملون تلفاز ‘вона як кольоровий телевізор’. Так скажуть про дівчину зі занадто яскравим (навіть за арабськими мірками) макіяжем. Стосовно питання поширення МР у Сирії, адже, як вже зазначалося, це мова передовсім єгипетської молоді, то провівши міні-опитування за допомогою соціальної мережі Facebook серед сирійців, нам вдалося з’ясувати, що ця субкультура опитаним відома не була, хоча побачивши мем (див. ілюстрацію), деякі респонденти зазначили, що й у Сирії така молодь є, але її не називають řuřnā⁵. Серед усіх відповідей дозволимо собі виділити одну, що, на нашу думку, якомога точніше характеризує нинішню ситуацію, у якій перебуває сирійська молодь:

ممكن يكون فيه شباب الروشنة و لغتهم ولكن للأسف لم يعد فيه شباب كلهم شهداء تحت التراب (мається на увазі “є в Сирії”). – Ю. З.) *молодь řuřnā і мова řuřnā, але в нас немає молоді – герої лежать у домовинах*.

Продовжуючи розмову про лексичні засоби для характеристики дівчат мовою řuřnā, зауважимо, що про дівчину поганої поведінки можуть сказати і كسر ‘уламок, лом, що походить із соціолекту ювелірів, які таким способом називають уламок каменя на противагу цілому: *розколотий, пошкоджений камінь – розколота, пошкоджена дівчина*.

Для підлої, нищої, невихованої людини, – як хлопця, так і дівчини, – існує своя назва: غنداف بطانه أكشه. Слово بطانه ‘підкладка походить із кравецької галузі: костюм на підкладці, без підкладки. Стосовно غنداف, то воно до МР потрапило, очевидно, із будинків розпусти (بيت دعارة) – у цьому середовищі так називають сутенерів. Дивне, нелітературне слово خنتریش має походження із жаргону кишенькових злодіїв задля введення в оману правоохоронців, де زبون خنتریش означає ‘клієнт порожній, тобто в нього немає грошей [13].

У МР популярні переосмислені запозичення і з “соціально неавторитетних соціальних груп” [1, с. 23], до прикладу, кримінального жаргону наркоманів. Приміром, алкоголіки або наркомани агітують своїх друзів стати на цей “чорний шлях” الطريق الأسود ‘поживи хвильку’; дозу алкоголю або наркотиків

⁵ Іншими, менш популярними, назвами арабського молодіжного жаргону є لغة موازية و لغة فهلوية.

⁶ ‘Розпатлана’, ‘лахудра’.

пропонують словами: *مفیش نفحة؟* ‘щось маєш?’. Про людину “під кайфом” скажуть: *هو به الناس* ‘осліп’, *معمي* ‘зробив собі мозок або *مقضيها مكلفها* ‘здійснив це’ чи *عامل دماغ* так молодь-*ḡuṣṣa* запрошує “потусити” зі своїми товаришами [13].

Бійку, колотнечу між молоддю можна описати: *مشاجرة*, *حناقة* (коли б’ються між собою багато людей), *بوليكه*, *مدعكة* ‘місиво’, походить від *دعك* ‘місити’), *دبكة* (ліванський національний танець із різними рухами і вигуками). Отже, велика бійка або бійня – це *مدعكة طحن دبكة طحن حناقة حامية* (гаряча сварка, бійка).

З кримінального жаргону походять і такі вирази МР:

حاسب بالمشارب ‘обережно з напоями’ – застереження людині, яка вчинила правопорушення і перебуває під вартою, очікуючи покарання. Тобто ‘обережно з напоями’ – “не патякай зайвого”.

قلبه ميت (від *حبس* ‘тюрма’) – “зек”, *حملجي* ‘носій’, калбугу маййят – *بايعها* ‘серце його мертве’, для опису злодіїв, кишенькових злодюжок; тих, хто перебуває за ґратами.

Стосовно загальноживаних дискурсивних елементів МР, то серед них виділимо такі: маркерами початку нової теми розмови є *المشوار* ‘діалог’, *الحوار* ‘прогулянка’. Наприклад, *أنت ناسي المشوار اللي حكيت لك؟* (буквально ‘ти забув про прогулянку, про яку я тобі говорив?’) ‘ти забув про те, що я тобі говорив?’

Лексичними засобами завершення, припинення розмови є *هات م الاخر* ‘бери з кінця’, *كسر* ‘завершуй, обріж’. Закінчити неприємну розмову, тобто “закрити рот” співрозмовнику можна й за допомогою виразів: *كبر دماغك* (буквально ‘збільш свій мозок’) – “будь розумнішим”; *إحلق له* ‘поголи його’, тобто “облиш це”, що походить, на думку Мохаммада А’уда [13], із професійної галузі перукарів, цирюльників; та *أقلب نفص* (буквально ‘витурушуй’) – ‘припини’. Останній вираз до МР потрапив із соціолекту чистильників килимів [9] *نفض السجادة*, *إقلب السجادة* ‘витурушувати, тріпати килими’.

Ще один вираз, що виконує функцію припинення розмови, походить від спеціальної термінології офіціантів, барменів, а, точніше, бариста⁷ – *سكع المطلوب* й буквально означає ‘відмінити замовлення у випадку, коли клієнт, попередньо замовивши каву згодом передумав. Оскільки велика кількість *ḡuṣṣa* є “неробами, які більшість вільного часу проводять у кав’ярнях за балачками незрозумілою мовою” [13], то саме там молодь *ḡuṣṣa* могла почути і запозичити цей вираз.

Як бачимо, джерелами поповнення арабського молодіжного жаргону слугують професійні та кримінальні сленги, що є певною мовною соціолінгвістичною універсалією. Зокрема, у процесі асиміляції та в українському молодіжному сленгу одиниці кримінального жаргону доволі часто повністю втрачають вихідне значення і виконують невластиву йому семантичну функцію: “западло” – “вважати для себе принизливим зробити щось проти злодійських переконань” – у мові молоді означає “неприємність, капость” [5].

Наприклад, поширене в українському молодіжному мовленні слово “лахати” (сміятися) походить, навіть не змінивши свого значення “дерти лаха” –

⁷ Бариста – це фахівець із приготування кави.

(сміятися) від сленгу лірників – сліпих бандуристів Полтавщини XVII–XIX століть, який називався “лебійською⁸ мовою” і був незрозумілий навколишнім [5].

Завершимо наш короткий огляд деяких лексичних елементів МР описом “колеритної” характеристики організованої, зібраної, охайної людини, яка серйозно ставиться до навчання зокрема і до життя загалом, тобто говорячи термінологією української молоді – про “ботана”. Саме про таку особу мовою *ḡiṣṣā* скажуть *مسستّم*. Походження цього терміна не викликає сумніву [13]: це транслітероване та арабізоване англійське слово *system*, яке потрапило до МР завдяки школярам середньої школи. У Єгипті ступінь неповної середньої школи (до українського 9-го класу) називають “систем” як один із рівнів освіти. Отже, до англійського запозичення “систем” доданий префікс “м”, що слугує своєрідною дискурсивною зв’язкою у МР. Згадаймо наведене вище: *هاتم الآخر*.

Отже, навіть побіжний погляд на лексикон арабського молодіжного жаргону свідчить про корпоративно-групову форму його породження та існування, й хоча арабські мовознавці майже одностайні у розумінні мови *ḡiṣṣā* як “мовного хуліганства”, не можна не побачити беззаперечного – саме молодіжна субмова як частина арабської молодіжної субкультури є “ковтком свіжого повітря” для арабської молоді у традиційному догматичному арабському суспільстві; потужним каталізатором змін арабського сучасного побутового вокабуляру. Тому феномен МР як молодіжного жаргону викликає багато запитань у арабських мовознавців: як поєдналися професійні термінології електриків, барменів, прибиральників, пекарів, ювелірів із кримінальним жаргоном злодіїв наркоманів та сутенерів у засобі спілкування школярів старших класів та студентів? Як створена ця мова *ḡiṣṣā*, яку не викладають у жодному арабському навчальному закладі – ані у середніх школах, ані в університетах і яка не зафіксована ані у словниках, ані у підручниках, ані у художніх творах? Які засоби “боротьби” із цим, на думку арабських мовознавців, злом? Ці та інші питання, пов’язані з мовою *ḡiṣṣā* зумовлюють серед арабських філологів жваві наукові дискусії. Згадані проблеми, а також всебічне дослідження мови *ḡiṣṣā*, наприклад, з позицій дискурс-аналізу: запис, транскрибування і вивчення реальних розмов арабської молоді, опис комунікативних засобів залежно від виконуваних ними прагматичних функцій, кількісні і якісні соціолінгвістичні дослідження тощо ще потребують свого вирішення, відкриваючи цікаві наукові горизонти для української арабістики.

Стаття: надійшла до редакції 16.12.2013

доопрацьована 20.02.2014

прийнята до друку 23.04.2014

⁸ Очевидно назва “лебійська” мова походить від жаргонного “лабати” – грати на музичному інструменті. – Ю. З.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Албул О. Поняття *мовна мода* як соціо- й лінгвокультурна категорія / О. Албул // Мова і суспільство, 2010. – Вип. 1. – С. 21–30.
2. Галкин Д. В. Бинарный язык и виртуальный дискурс: к философии цифровой культуры. Электронный ресурс / Д. В. Галкин // Гуманитарная информатика. Режим доступа : http://huminf.tsu.ru/jurnal/vol1/gdv_binarniy_yazik/
3. Глазова О. П. Жаргон і сленг – як ставитись до них словеснику? Електронний ресурс / О. П. Глазова // Методичні діалоги (9). – С. 37–42. Режим доступу : <http://elibrary.kubg.edu.ua/2651/>
4. Заза Ю. Арабські мовленнєві засоби встановлення комунікативного контакту – між нормою та узусом / Ю. Заза // Вісник Львівського університету. – 2011. – С. 32–42. – (Серія філологічна; вип. 54).
5. Кондратюк О. Молодіжний сленг як мовне явище. Електронний ресурс / О. Кондратюк // Незалежний культурологічний часопис “І”. – Львів, № 38/2005. – Режим доступу : <http://www.ji.lviv.ua/n38texts/kondratyuk.htm>
6. Рыбалкин В. С. Классическое арабское языкознание / В. С. Рыбалкин – К. : Стило, 2003. – 406 с.
7. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови / Л. Ставицька. – К. : Критика, 2003. – 336 с.
8. Шагаль В. Э. Языковой аспект национальных процессов в арабских странах / В. Э. Шагаль. – М. : АН СССР, Ин-т востоковедения; Наука, 1987. – 248 с.
9. ابتهاج إدريس / (الروشنة) و(الرائدوك)... لغات جديدة تنتشر وسط الشباب إرسال إلى صديق طباعة
Електронний ресурс. Режим доступу :
http://www.berberpaper.net/index.php?option=com_content&view=article&id=4890:2012-11-01-11-43-32&catid=121:2011-09-10-22-32-27&Itemid=654
10. ربيع الشيخ. لغة الروشنة .. الشباب وضياح الهوية
Електронний ресурс. Режим доступу :
<http://www.alukah.net/social/0/22309/>
11. هدى قزع. لغة شباب الجامعات: بين الواقع والمأمول
Електронний ресурс. Режим доступу :
<http://www.oudnad.net/spip.php?article294>
12. خالد وليد محمود. العربية والإنترنت.. إشكالية مثيرة للجدل
Електронний ресурс. Режим доступу :
[http://felesteen.ps/details/news/102934/](http://felesteen.ps/details/news/102934.html)
13. محمد عوض. الشباب الروش جيل جديد يهدد المجتمع المصري بفقدان الهوية
Електронний ресурс. Режим доступу :
<http://www.sub.lfilm133.in/index.php?q=uggc%3A%2F%2Fjjj.qnznftngr.pbz%2Fio%2Fg20951%2F>
14. أمل مهدي. "الروشنة".. لغة ابتكرها الشباب للتمرد على السلطة
Електронний ресурс. Режим доступу :
<http://www.albawabhnews.com/print.aspx?38065>

“LANGUAGES RUŠNA” AS A PART OF ARABIC YOUTH SUBCULTURE

Yulia Zaza

*Ivan Franko National University of L'viv,
Professor Yaroslav Dashkevych Department of Oriental Studies,
1, Universytets'ka str., room 239, L'viv, Ukraine, 79000
tel.: (+38032) 239 47 04*

The article describes the language “rušna” as an Arabic youth slang: origin of the name, time of rise, typical representatives, social attitude. The most frequent lexical elements as well as interpretation of their origin by Arabic linguists are explained.

Key words: jargon, slang, youth speech, social groups.

“ЯЗЫК RUŠNA” КАК СОСТАВНАЯ АРАБСКОЙ МОЛОДЕЖНОЙ СУБКУЛЬТУРЫ

Юлия Заза

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
кафедра востоковедения имени профессора Ярослава Дашкевича,
ул. Университетская, 1/239, Львов, Украина, 79000
тел.: (+38032) 239 47 04*

Описан “язык rušna” как арабский молодежный сленг: происхождение названия, время возникновения, типичные представители, отношение к ней социума. Дано объяснение его самых употребительных элементов вместе с толкованием их происхождения арабскими языковедами.

Ключевые слова: жаргон, сленг, молодежная речь, социальные группы.